

К.О. Хохлова, Л.І. Вишнеvsька, Т.С. Сахарова

Маркетинговий аналіз ринку лікарських засобів із сировиною глоду для лікування хвороб системи кровообігу

Національний фармацевтичний університет

Ключові слова:

маркетинговий аналіз, фітопрепарат, глід, кардіологія.

Ключевые слова: маркетинговий аналіз, фітопрепарат, боярышник, кардіологія.

Key words: market research, herbal drug, hawthorn, cardiology.

Проаналізовано вітчизняний і світовий фармацевтичний ринок простих і комбінованих препаратів, що містять сировину глоду. Здійснено структуризацію цих препаратів за АТС-класифікацією, встановлено країни та фірми-виробники, асортимент лікарських засобів у номенклатурі. Вивчено розподіл запатентованих у різних країнах багатокомпонентних фітопрепаратів з сировиною глоду за кількістю складових. Результати маркетингових досліджень будуть використані при розробці комбінованого лікарського засобу з сировиною глоду для профілактики і лікування ішемічної хвороби серця та атеросклерозу.

Проанализирован отечественный и мировой фармацевтический рынок простых и комбинированных препаратов, которые содержат сырье боярышника. Проведена структуризация данных препаратов согласно АТС-классификации, установлены страны и фирмы-производители, ассортимент лекарственных средств в номенклатуре. Изучено распределение запатентованных в разных странах многокомпонентных фитопрепаратов с сырьем боярышника по количеству составляющих. Результаты маркетинговых исследований будут использованы при разработке комбинированного лекарственного средства с сырьем боярышника для профилактики и лечения ишемической болезни сердца и атеросклероза.

Domestic and global pharmaceutical markets of single-ingredient and multi-ingredient preparations with hawthorn were analyzed. The systematization of these preparations according to ATC-classification was conducted. The manufacturers and its countries and variety of preparations in the list were designated. The distribution of proprietary multi-ingredient preparations with hawthorn from different countries according to number of components was studied. The results of market research will be used us during development of complex preparation with hawthorn for prevention and treatment of coronary heart disease and atherosclerosis.

Хвороби системи кровообігу (ХСК) є найбільш поширеною патологією у структурі загальної захворюваності населення України. За оцінками МОЗ України, саме серцево-судинні патології щороку призводять до 6 з 10 смертей. Кожного року в Україні від серцево-судинних захворювань помирають 160 тисяч осіб. Це більше, ніж сукупна кількість випадків смерті від усіх видів раку, туберкульозу, СНІДу [1,2,6]. Нині відзначають зростання поширеності найбільш соціально значущих ХСК (атеросклерозу, артеріальної гіпертензії (АГ), ішемічної хвороби серця (ІХС)) та спричиненої ними первинної інвалідизації високого рівня, а також смертності, особливо осіб працездатного віку, що призводить до зменшення тривалості життя громадян [1,2,6].

Дані сучасної наукової літератури та досвід народної медицини свідчать, що поряд з основною терапією синтетичними лікарськими засобами (ЛЗ) допоміжне значення при терапії ХСК має фітотерапія, де особливе місце посідає сировина глоду, використовувана як у простих, так і в комбінованих препаратах [7,8].

Мета роботи

Проведення маркетингового аналізу простих і комбінованих ЛЗ з лікарською рослинною сировиною (ЛРС) глоду, наявній на вітчизняному та світовому фармацевтичному ринку.

Матеріали і методи дослідження

Аналіз проводили з використанням вторинної інформації – електронної версії інформаційно-пошукової

системи «Довідник лікарських засобів», дозволеної для застосування на території України (станом на 01.01.2011), електронної версії інформаційно-пошукової системи «Державний реєстр лікарських засобів України» (станом на 01.01.2012) та Компендіуму – 2009 року [3–5].

Результати та їх обговорення

Згідно з даними наукової літератури [3–5], на початок 2012 року на фармацевтичному ринку України зареєстровано 74 торговельних назви з ЛРС глоду, з яких 39,2% (29 препаратів) складають монокомпонентні ЛЗ, 43,2% (32 препарати) є комбінованими ЛЗ та 17,6% (13 торговельних назв) – субстанції, «in bulk».

Розглянуто асортимент монокомпонентних ЛЗ з ЛРС глоду, що, згідно до класифікаційної системи АТС, належать до групи C01EB04 – глікозиди глоду. Пропозиції на український фармацевтичний ринок надходять від виробників фармацевтичної продукції з 4-х країн світу, частка українських підприємств-виробників є найбільшою і складає 85% (25 препаратів), друге місце посідає Німеччина – 7% (2 препарати), третє – Німеччина спільно зі Словенією та Нідерландами – 4% (1 препарат) (рис. 1).

Вітчизняну частку номенклатури групи C01EB04 на фармацевтичному ринку забезпечує 22 підприємства з 12 областей України. Найбільша кількість препаратів надходить з Донецької, Житомирської, Київської, Кіровоградської областей (табл. 1).

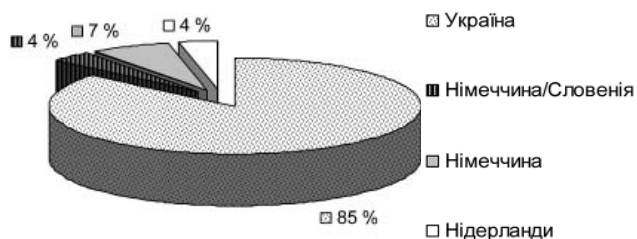

Рис. 1. Структуризація групи C01EB04 залежно від країни-виробника.

Як видно з наведених даних, асортимент цих ЛЗ представлений такими лікарськими формами, як настойки, таблетки, а також ЛРС глоду різного фасування та пакування. Найбільшу вагову частку мають прості настойки (19 препаратів), усі вітчизняного виробництва.

Здійснено аналіз комбінованих ЛЗ з ЛРС глоду фармацевтичного ринку України [3–5]. Ці препарати належать до різних АТС-груп і, відповідно, мають різні показання до застосування. Для подальшого аналізу відібрано ЛЗ

Таблиця 1

Асортимент монокомпонентних лікарських засобів з сировиною глоду

Назва	Виробник	Форма випуску
Глід	Херкель Б.В., Нідерланди	Таблетки для розсмоктування по 100 мг №20
Глоду листя і квітки	ЗАТ «Ліктрави», м. Житомир, Україна	Листя і квітки по 50 г, 60 г у пачках з внутрішнім пакетом; по 1,5 г, 2,5 г у фільтр-пакетах
Глоду настойка	ТОВ «Сарепта», м. Донецьк, Україна	Настойка по 50, 100 мл у флаконах; по 5 л у бутлях
	ДП «Агрофірма «Ян», с. Немиринці, Житомирська обл., Україна	Настойка по 40, 100 мл або по 200 мл у флаконах; по 25 мл у флаконах-крапельницях
	ПАТ Біолік», м. Ладизин, Вінницька обл., Україна	Настойка по 50, 100 мл у флаконах; по 100 мл у банках
	ОКП «Фармація», м. Дніпропетровськ, Україна	Настойка по 25, 100 мл у флаконах
	ВАТ «Лубнифарм», м. Лубни, Полтавська обл., Україна	Настойка по 25, 100 мл у флаконах
	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя, Україна	Настойка по 25, 80, 100 мл у флаконах
	ПАТ «Фітофарм», м. Артемівськ, Донецька обл., Україна	Настойка по 25, 100 мл у флаконах скляних або полімерних
	ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика», м. Тернопіль, Україна	Настойка по 25 мл у флаконах-крапельницях; по 100 мл у флаконах, у банках
	ПП «Кілафф», м. Докучаєвськ, Донецька обл., Україна	Настойка по 50, 100 мл у флаконах
	КП «Фармацевтична фабрика», м. Луганськ, Україна	Настойка по 40, 100, 200 мл у флаконах
	ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», м. Харків, Україна	Настойка по 25, 100 мл у флаконах; по 100 мл у банках; по 17 кг у бутлях
	ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика», м. Житомир, Україна	Настойка по 25, 50, 100 мл у флаконах
	ТОВ «Чернігівська фармацевтична фабрика», м. Чернігів, Україна	Настойка по 25, 40, 100 мл у флаконах
	ТОВ «Славія 2000», м. Кіровоград, Україна	Настойка по 25, 40, 100 мл у флаконах
	АТ «Ефект», м. Харків, Україна	Настойка по 50, 100 мл у флаконах
	КП «Фармацевтична фабрика», м. Київ, Україна	Настойка по 25 мл у флаконах
	ДП «Межиріцький вітамінний завод» «Укрмедпром», с. Межирічка, Кіровоградська обл., Україна	Настойка по 100 мл у флаконах
	ПАТ «Ліки Кіровоградщини», м. Кіровоград, Україна	Настойка по 25 мл у флаконах
	ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», м. Харків, Україна	Настойка по 25, 50 або 100 мл у флаконах
Глоду плоди	ЗАТ «Ліктрави», м. Житомир, Україна	Плоди по 75 г, 140 г у пачках з внутрішнім пакетом, по 4 г у фільтр-пакетах № 20
	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя, Україна	Плоди по 50 г у пакетах у пачці або без пачки; по 4 г у фільтр-пакетах № 20
	КП «Фармацевтична фабрика», м. Київ, Україна	Плоди по 50 г у пачках
	ТОВ «Панацея», м. Краматорськ, Донецька обл., Україна	Плоди по 50 г у пачках з внутрішнім пакетом
	ТОВ «Адоніс», м. Київ, Україна	Плоди по 50 г у пачках з внутрішнім пакетом
Доппельгерц® актив кардіовітал	Квайссер Фарма ГмбХ і Ко. КГ, Німеччина	Таблетки, вкриті плівковою оболонкою, по 300 мг № 30, № 40
Кардиплант	Др. Вільмар Швабе ГмбХ і Ко. КГ, Німеччина	Таблетки, вкриті оболонкою, по 80 мг № 50
Плантіскардіо	Вівелхове ГмбХ спільно з Вітамед д.о.о., Німеччина / Словенія	Таблетки, вкриті оболонкою, по 450 мг № 20

з ЛРС глоду, використовувані для профілактики і лікування захворювань серцево-судинної системи. Ці препарати належать до відповідних підгруп групи С: засоби, що впливають на серцево-судинну систему, та підгрупи N05CM – інші снотворні та седативні препарати (рис. 2).

Кількість препаратів, %

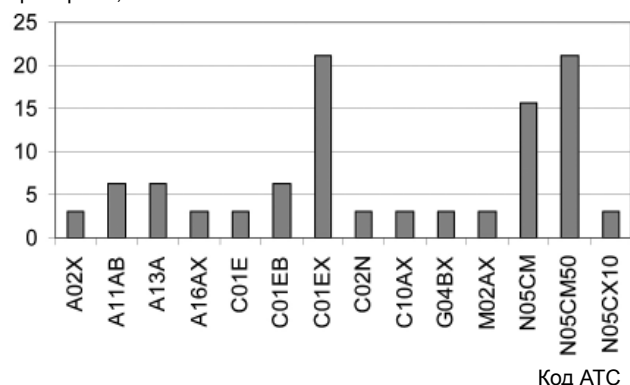

Рис. 2. Розподіл комбінованих лікарських засобів з сировиною глоду за АТС-групами.

У табл. 2 наведено асортимент комбінованих кардіологічних препаратів з ЛРС глоду. Пропозиції даних ЛЗ на фармацевтичний ринок України постачають виробники вітчизняних (17) і закордонних (7) підприємств (Німеччина, Чехія, Словенія).

Вітчизняну частку комбінованих кардіологічних ЛЗ з ЛРС глоду на фармацевтичному ринку забезпечують 11 підприємств з 7 областей України. Найбільша кількість препаратів надходить з Харківської, Київської, Донецької та Тернопільської областей. Ці препарати представлені такими лікарськими формами, як настоянки і таблетки – по 6 препаратів (25%), капсули – 4 препарати (16,6%), краплі оральні і збори – по 2 препарати (8,3%), чай – 1 препарат (4,1%). Аналіз комбінованих ЛЗ з сировиною глоду за кількістю діючих складових показав, що найбільша частка належить 7-компонентним ЛЗ – 33,3%, 3-компонентні складають 25%, 8-компонентні – 12,5%, 4- та 5-компонентні – 8,3%, 2-, 6- та 14-компонентні – по 4,2% відповідно.

Таблиця 2

Асортимент комбінованих кардіологічних препаратів з сировиною глоду

Доппельгерц® тонікум к	Квайссер Фарма ГмбХ і Ко. КГ, Німеччина	Розчин оральний по 250, 500, 750 або по 1000 мл, у флаконах
Збір лікувально-профілактичний № 5	КП «Фармацевтична фабрика», м. Київ, Україна	Збір по 100 г у пакетах, вкладених в пачку
Кардіофіт	ТОВ «НВФК «Ейм», м. Харків, Україна	Настойка складна по 100 мл у банках полімерних, скляних, у флаконах полімерних
Карфісед	КП «Фармацевтична фабрика», м. Луганськ, Україна	Настойка по 100 мл у флаконах
Клімапін®	ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», м. Харків, Україна	Настойка по 100 мл у флаконах, у банках
Кратал	ЗАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», м. Київ, Україна	Таблетки № 20 у блістерах; № 60 у контейнерах
Неокардил	ТОВ «Агрофарм», м. Ірпінь, Київська обл., Україна	Капсули № 30 у блістерах
Ново-пасит	АЙВЕКС Фармасьютікалз с.р.о., Чехія	Розчин оральний по 100 мл у флаконах; по 5 мл у саше № 30
Ново-пасит	ТЕВА Чех Індастріз с.р.о., Чехія	Таблетки, вкриті оболонкою, № 10, № 30 у блістерах; № 30, № 60, № 100 у флаконах
Персен® кардіо	Лек фармацевтична компанія д.д., Словенія	Капсули по 200 мг/160 мг № 16
Печаєвський валікардол-натур	ЗАТ «Технолог», м. Умань, Черкаська обл., Україна	Таблетки для смоктання № 10, № 10 у контурних чарункових упаковках, № 10 у контейнерах
Равісол®	ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», м. Харків, Україна	Настойка по 100 мл у флаконах, у банках
Седавіт®	АТ «Галичфарм», м. Львів, Україна	Розчин оральний по 100 мл у банках або флаконах; по 200 мл у флаконах
Седавіт®	БАТ «Київмедпрепарат», м. Київ, Україна	Таблетки № 20
Седафітон®	ПАТ «Фітофарм», м. Артемівськ, Донецька обл., Україна	Таблетки № 24, № 48, № 96 у блістерах
Седафітон® Форте	ПАТ «Фітофарм», м. Артемівськ, Донецька обл., Україна	Капсули № 12, № 24, № 48 у блістерах
Седафлорс	ТОВ «Тернофарм», м. Тернопіль, Україна	Чай по 1,5 г у фільтр-пакетах № 25
Седофлор®	ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», м. Харків, Україна	Капсули № 20 у блістерах
Седофлор®	ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», м. Харків, Україна	Настойка по 100 мл у флаконах № 1, у банках № 1
Трикардин серцеві краплі	БАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика», м. Тернопіль, Україна	Краплі по 25 мл у флаконах або у флаконах-крапельницях; по 50 мл у флаконах
Фітосед®	ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», м. Харків, Україна	Настойка по 100 мл у флаконах скляних № 1, полімерних № 1, у банках № 1
Хомвіокорин® - п	Сінтера Др. Фрідріхс ГмбХ і Ко. КГ, Німеччина	Краплі для перорального застосування по 50 мл у флаконах з крапельницею № 1
Хомвіотензин®	Мауєрманн-Арцнаймитель КГ, Німеччина	Таблетки № 100

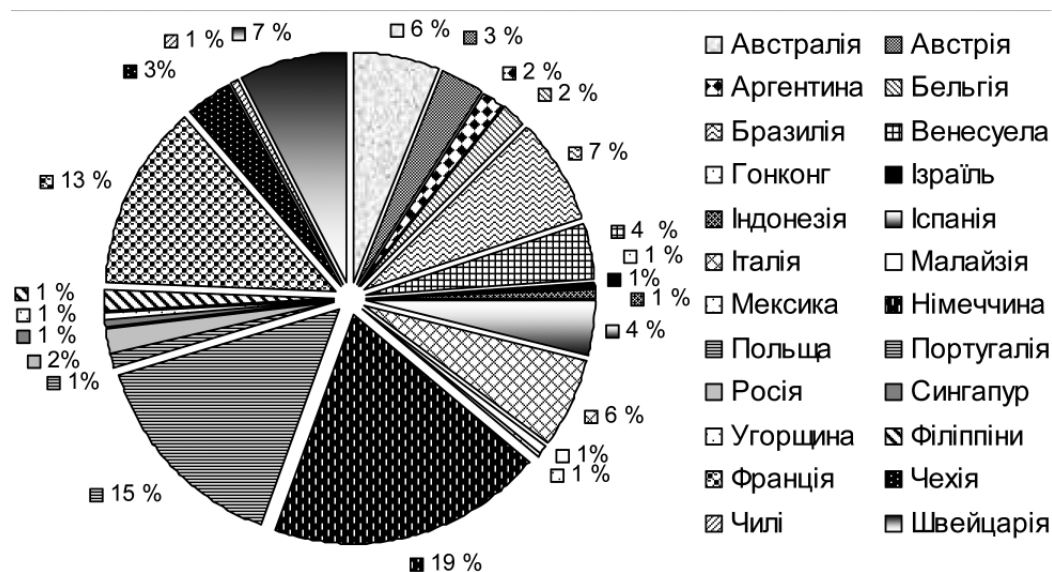

Рис. 3. Розподіл запатентованих комбінованих препаратів з сировиною глodu за країнами-виробниками.

Далі здійснено аналіз запатентованих у різних країнах багатокомпонентних ЛЗ з ЛРС глodu [8,9]. За даними джерел спеціалізованої літератури [9], станом на 2009 рік на світовому фармацевтичному ринку запатентовано 178 комбінованих препаратів з сировиною глodu від фармацевтичних виробників з 24 країн світу. Найбільшу частку препаратів, що містять сировину глodu, запатентовано виробниками Німеччини – 34 препарати (19%), Польщі – 26 препаратів (15%), Франції – 23 препарати (13%); виробники Швейцарії, Бразилії запатентували по 13 препаратів (9%), Австралії, Італії – по 11 препаратів (7%) тощо (рис. 3).

Аналіз запатентованих багатокомпонентних ЛЗ, що містять сировину глodu, за кількістю діючих компонентів показав, що найбільша частка належить 3-компонентним ЛЗ – 35%, 4-компонентні складають 18%, 2-компонентні – 16%, 5- та 6-компонентні – 9% та 8% відповідно.

Маркетингові дослідження виявили, що незважаючи на велику кількість препаратів, що містять сировину глodu, більшість з них має показання до застосування функціональні порушення серцевої системи, аритмії тощо, разом з тим, широкий спектр фармакологічної дії (гіполіпідемічна, антиатерогенна тощо) дає можливість використовувати сировину глodu в складі комплексних фітопрепаратів для лікування гіперліпідемічних захворювань, атеросклерозу, ІХС. Аналіз ринку фітозасобів, зареєстрованих на фармацевтичному ринку України, показав, що лише 3 алопатичні комбіновані фітопрепарати мають показання до застосування у комплексному лікуванні ІХС: кардіофіт, («Ейм», настойка, Україна); равісол, («Червона зірка», настойка, Україна); кртал, («Борщагівський ХФЗ», таблетки, Україна). Також на

фармацевтичному ринку України представлено декілька монокомпонентних препаратів для профілактики та лікування ІХС на рослинній основі, С10АХ10, гіполіпідемічні засоби. Слід зазначити, що гомеопатичні препарати з композиції рослин, що можуть застосовуватись для лікування ІХС, широко представлені на фармацевтичному ринку України.

Сировина глodu у комплексі з іншою рослинною сировиною у раціонально дібраному співвідношенні, дозуванні та оптимальній лікарській формі здатна реалізувати основні напрямки етіопатогенезу ІХС та атеросклерозу, а також розширити асортимент фітозасобів для лікування цієї патології. Отже, актуальним є створення, розроблення технології та стандартизації ЛЗ на основі сировини глodu.

Висновки

Проаналізовано асортимент простих і комбінованих ЛЗ з ЛРС глodu, за країною та фірмою-виробником, лікарською формою, кількістю діючих складових, показанням до застосування. Проведено аналіз ЛЗ з ЛРС глodu, запатентовані закордонними виробниками. Визначено їх кількість у номенклатурі та розподіл за країнами-власниками патентів.

Результати досліджень свідчать, що більшість моно- та багатокомпонентних ЛЗ глodu мають показання до застосування функціональні розлади серцево-судинної системи, аритмії, неврози, АГ, тоді як сегмент ринку багатокомпонентних фітозасобів для лікування ІХС та атеросклерозу на фармацевтичному ринку України є незаповненим, що свідчить про актуальність створення нових комбінованих фітопрепаратів з урахуванням досвіду вітчизняної промисловості.

Список літератури

1. Горбась І.М. Епідеміологія основних факторів ризику серцево-судинних захворювань / І.М. Горбась // Артеріальна гіпертензія. – 2008. – №2 (2). – Режим доступу: <http://hypertension.mif-ua.com/archive/issue-6222/article-6228/>
2. Динаміка захворюваності на хвороби системи кровообігу у жителів міста Чернівці за 1991–2010 роки / С.В. Білецький, Л.В. Боднарюк, Т.В. Казанцева, Ю.М. Бондар // Буковинський медичний вісник. – 2011. – Т. 15, №2 (58). – С. 168–172.
3. Електронна версія Довідника лікарських засобів, яка містить перелік лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні станом на 01.01.2011 р. – Режим доступу: http://www.pharma-center.kiev.ua/view/dov_lik_zas
4. Інформаційно-пошукова система «Державного реєстру лікарських засобів України» станом на 01.01.2012 – Режим доступу: <http://www.drlz.kiev.ua>
5. Компендиум 2009 – лекарственные препараты / Под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова. — К.: МОРИОН, 2009. – 2270 с.
6. Коваленко В.М. Виконання Державної програми боротьби з гіпертензіями в Україні / В. М. Коваленко, В. М. Корнацький // Український кардіологічний журнал. – 2010. – №6. – Режим доступу до журн.: <http://www.ukrcardio.org/journal.php/article/>
7. Полная энциклопедия практической фитотерапии / Т.А. Виноградова, Б.Н. Гажев, В.М. Виноградов, В.К. Мартынов; под общ. ред. проф. Б.Н. Гажева. – СПб.: Нева, 1998. – 640 с.
8. Joanne Barnes. Herbal Medicines / Joanne Barnes, Linda Anderson, David Phillipson. – Third edition. – London: PhP, 2007. – 710 p.
9. Martindale. The Complete Drug Reference / [ed. by Sean C. Sweetman]. – 36th ed. – London: PhP, 2009. – 3694 p.

Відомості про авторів:

Хохлова К.О., аспірант каф. якості, стандартизації та сертифікації ліків Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації НФаУ.

Вишнеvsька Л.І., д. фарм. н., професор, НФаУ.

Сахарова Т.С., д. фарм. н., професор, кафедра клінічної фармакології з фармацевтичною опікою НФаУ.

Адреса для листування:

Хохлова Катерина Олександрівна. 61001, м. Харків, вул. Площа Повстання, 17, ІПКСФ НФаУ.

E-mail: Katushka2106@mail.ru

Надійшла в редакцію 27.02.2012 р.